

- de appellat. Scac. de appellat. q. 13. num. 42., & 91., & nihilominus appellans poterit sua prosequi appellationem. Clem. Quamvis rigor. §. quod si Judex de appellat.
- 88 Sexto sequitur, quod Judice negligente conformare tutorem, eo non obstante tutor licet non confirmatus, poterit administrare tutellam, Bartol. in l. quia pater ff. de confirm. tutorum.
- 89 Septimō sequitur, quod si Judex negligat expedire causam, quam poterat expedire, sed eam dimittat expediendam successori, tenetur, ac si male expedisset causam, quia negligere, & male expedire ad hunc effectū parificantur, l. i. & sciendum autem est ff. de magist. convenient., & ibi Baldus, ubi, & Albertus notat, quod Judex tunc negligens, & differens causam in tempus successoris, tenetur de periculo mediū temporis. Amedeus de syndic. num. 77., Gomez. in reg. triinali possoff. in epilogo casuum negligentia casu 36., Paris de synd. Vers. Negligentia c. 4. num. 7. vers. Judex negligens.
- 90 Octavō sequitur, quod Judex requisitus exequi citationem, sibi ab alio Judice transmisam, aut negligens exequi decretum, facit litem suam, & tenetur parti ad intereste, Carleval. de jud. lib. 1. tit. 1. d. 2. num. 39., Gratian. discep. for. c. 389. n. 1.
- 91 Nond sequitur, quod Judex negligens condemnare victimum in expensis, ubi veniret condemnandus, ipse tenetur ex sua subtilitia expensas omissas resarcire, quia in eo partem læsit, glos. final. circa medium de re script. per tex. in l. sancimus C. de jud., ne recuperabit has expensis à parte victa, quia non tanquam debitum, sed tanquam paenam sui quasi delicti persolvit, Bald. in eadem l. sancimus, Innot. in l. si quis dole ff. de jud., Amed. de synd. num. 73. Vers. item somitunt. condemnare victimum in expensis.
- 92 Infertur tertio, quod in criminalibus Judex negligens gravi culpa notetur, & condigna poena coercentur; Unde sequitur primō, quod Judex negligens vindicare crimen privati carceris, incidit in crimen lese majestatis, l. i. C. de privato carcere.
- 93 Sequitur secundō, quod Judex negligens punire haereticos in decem libris aureis condemnatur, & existimationis sua periculū patiatur, l. 2., & l. quicunque in fine C. de hereticis, immo, & censetur haereticorum fautor, & excommunicationem incurrit,

uti talis, si requisitus non capiat haereticos, ac suspectos, & custodiat, juxta dispositionem, tex. in c. Ut inquisitionis de haereticis in 6., Tbon. del bene de Immunitat. p. 2. dub. 176. num. 14. 15., & seqq., Simanch. de Cat. b. infit. tit. 15. de credentibus nu. 13., Poenit. ad direct. Inquisit. p. 2. q. 53. comment. 78. littera E. Vers. quā vero poena, Decian. tract. Crim. lib. 5. c. 51. num. 33., Sanchez. ad decal. lib. 2. c. 10. num. 12., cum seqq., Barbos. collect. in d. l. quicunque num. 4. 5. 6. C. de haer.

94 Sequitur tertio, quod Judex negligens punire stupratores, & monialium corruptores, cingulo privatur, idest officio, punitur in quinque libris auri, §. penult. Auth. de Sanctissimi Episcopis.

95 Sequitur quartō, quod Judex negligens pacem violatam vindicare, tenetur resarcire omne damnum, & injuriam passo, §. Judex de pace tenend. inter subd. in Usib. fānd.

96 Sequitur quinto, quod Judex negligens servare Juramentum, quo juravit in principio officii de non acceptando pecuniam, vel aliud sordidum committere, incidit in crimen publicum, l. fin. ff. ad legem Julianam peccat.

97 Sequitur sexto, quod Judex negligens punire sceleratos, punitur ipse sicuti ipsi scelerati, l. nulli haereticorum in fin. C. ne Sanctū baptismatione, Paris de Puteo de synd. V. negligentia c. 1. num. 10., & c. 5. num. 1., ubi qualiter probetur negligentia Judicis in capiendis malefactoribus. Hinc si appareret de negligentia Baronorum in capiendis facinorosis hominibus in eorum territoriis, solet Papa, vel Sacra Consulta expedire Commissarios, qui intrent territorium Baronorum negligentium, & capiant in eo facinorosos, Scac. de Jud. lib. 1. c. 42. sub num. 12.

98 Sequitur septimō, quod si negligat Judex accipere querellam, denuntiationem, & accusationem, sibi porrectam, vel si receperit, negligat procedere, examinare testes sibi productos, culpabilis sit, & teneatur in syndicatu, Amed. de synd. num. 71., vel si non admisit defensiones, & probationes, scripturas, & instrumenta, Bald. in l. præscriptione c. si contra Ius, et util. publ.

99 Sequitur octavō, quod udex negligens facere restituere farta, vel damnum passo, dum possit, teneatur ipse insolidum, quia presumitur in dolo, & culpa lata, Bald. in Iurisprudencia C. de servis fugit.

100 Dif.

- 100 Difficultas autem insurgit, an si pars posit alium Judicem diligentem adire, & non adivit, vel appellare ab hujus negligentia, & non appellavit, aut appellationem deseruit, Judex notetur de negligentia, vel potius ipsi parti imputanda sit negligentia, & quidquid ex ea sequitur, cum potuerit sibi consulere, non tamen consulvit, cui difficultati, Respondit Bartol. in l. 4. §. si tam vicinum ff. de damno infecto, quod parti, & non judici imputanda sit negligentia, quod forte potest habere locum, si parti inotescerat negligentia Judicis, & tamen eum adiuit, quia male eligens est in culpa, & censetur approbare Judicis negligentiam, & cedere juri suo favore Judicis, ad tradita per Petrum Barbosam in l. si filius familias 15. num. 34., & 35. ff. de judiciis, ut si non inotesceret parti judicis negligentia, tunc contra Bartolum verior sustinetur sententia, quā ponit Paul. de Castro in cod. §. si tam vicinum, Paris de Synd. Vers. negligentia c. 4. num. 4. Farinac. q. 111. num. 427., Leoncill. decis. Ferrariae 19. num. 4., Amed. de synd. nu. 80. ad fin., eo quia negligentia partis non debet prodefende judici, neque ex negligentia partis fit, quin Judex revera non fuerit negligens, & per suam negligentiam non gravaverit partem, tūm quia pars non tenetur appellare, quasi novum onus subire, & novum gravamen pati; licet possit, igitur pars non erit negligens negligentia culpabili; quā solum habet locum, ubi præcedit obligatio; Judex vero tenebatur officio suo fungi, prout de jure, quare contra suam obligationem, negligendo culpabilis est.
- 101 Tūm quia non appellando, aut appellationem deserendo, operatur solum favore partis victoris, non vero favore Judicis negligentis, ut solidè contra Bartol. resolvit Petrus Barbosa in d. l. si filius familias 15. num. 29. usque ad 33. ff. de Judicis.
- 102 Sententiam Bartoli, sequitur Gramat. conf. 54. num. 9., ubi utitur hac distinctione, tunc scilicet, Judex negligens tenetur, quādo ex sua negligentia perit Ius partis, securus si Ius partis non pereat, ut quando per recursum; vel per appellationem potest Ius suum consequi, debet etiam pars tunc sibi imputare, si dimittat; allegat ad hoc Bald. in l. si quando invitox num. 6., & 7. C. de testibus, qui tamen solum dicit, tunc Judicem teneri ad interesse totale, quando Ius partis
- in totum periit, vel in aliquo tantum, si in aliquo lædit, quod Gramat. sententiam non firmat, ut consideranti patet, non enim Baldus considerat casum, quo pars potuit ad alium recurrere, aut appellare, & non recurrit, nec appellavit; deinde dictum Baldi potius stat pro adversa sententia, quā ponit partem suisse damnificatam, & læsa ex Judicis negligentia; idēque Judicē parti læse teneri; quod autem Ius parti pereat, vel non, hoc solum importat respectum ad partem victricem, ut supra notatum est cū Petro Barbosa quia si jus partis periit, non habet remedium ulterius contra partem victricem, si non periit, tunc habet remedium, sed quantum est ex parte Judicis, per suam negligentiam præjuditum, & læsionem intulit pacti, & idē, quantum damnum intulit, in tantum tenetur; Et tandem observo, quod neque Gramat. assert illam distinctionem applicatam casui nostro, scilicet negligentia Judicis, sed applicatam casui, quod Judex positivè judicavit, & causam expedivit, sed contra jura, adducendo scilicet Reum ad concordandum pro delicto, non citato accusatore, nec pro ejus jure concordato, nec reservato, licet in hoc casu, per Bartol. dicto §. si tam vicinum nu. 1., Gramat. sententia impugnatur, nec mirū si Gramat. id scripsit, quia scribebat in causa propria, nam contra ipsum, tamquam contra Judicem, qui male judicasset porrepta fuerat querella, unde in sui defensionē sibi licere credit, quamcumque sententiam quoquo modo in sui favorem facientem allegare.
- 103 Sed videndum est, utrum tex. in l. 4. §. si tam vicinum ff. de damno infecto, primam sententiam probet, ad quam allegatur, sed glos. in eo §. in Vers. potuit, interpretatur, id est debuit, quia propter vicinitatem majoris Magistratus, vel cessavit jurisdictione minoris, qui fuit aditus, vel saltem cessavit obligatio in minori judice se intromittendi, & cognoscendi de causis, de quibus obligabatur cognoscere absente Magistratu majori; ideoque si fuit aditus, & neglexit, non est in culpa, quia non tenebatur, non enim negligentia incurritur, ubi non est obligatio faciendi, ut supra toties ostensum est, & ita post glos. intelligunt textum Albertus, Paul. de Castro, & in nostris terminis Bald. ibi num. 1., Paris de Puteo de Synd. Vers. negligentia.

104 Super est videre in quas pœnas incidat Jūdex negligens justa prædicta, & quidem à natura ipsa videtur sibi imposita pœna verecundia, & erubescenziæ, ut ait Bartol. in l. i. num. 5. C. quomodo, & quando Jūdex sent. prof. debet, est enim sibi verecundia, si non facit, quod debet, & de hoc loquitur, l. Quinto ff. mandati l. pecunie ff. de alim., & cib. leg., Verūm quia nonnulli, vel ex inadvertentia, vel ex socordia, vel peccandi consuetudine non verecundantur, idèò legales pœnas percurramus; quas esse judici arbitriarias prò regula ponit Menoch. de Arbitrar. Judic. casu 341.

105 Prima pœna, quæ à Lege infligitur contra Jūdices negligentes, est, quod Jūdex negligens in casu gravi, & enormi privatur officio, & alius ejus loco substituitur, si officium non sit perpetuum, l. fin. ff. de custodia reorum, l. si quos C. de off. præl. prætoris orien., ubi Barbosa plures allegat, Farinac. quest. 111. num. 422., & 425., Menoch. de arbitr. Jud. casu 341. num. 5., si verò officium sit perpetuum, tunc non deponitur, nisi delictum sit tale, pro quo veniat deponendus, Bald. in l. mancipia num. 5. C. de servis fugit., & concordat tex. in c. cum ad monasterium §. tales autem, ubi glos. in V. negligentes, plures allegant tex. concordantes de statu Monachorum, Menoch. de arb. Jud. casu 341. num. 5., & facit, tex. in c. grandi de supplen. negl. Praelat. in 6., Paris de Synd. Vers. negligentia c. 2., & c. 5. num 5. 7., vel si gravis, & damnosa, vel de reipub: sit negligentia, interdicitur eidem administratis, & datur eidem coadiutor, ut de Episcopo inutili, tex. est in c. petisti 7. e. 1., ut de Rege Portugalie, in c. grandi, ubi latè Barbos. de supplen. negl. Praelat.

106 Limita tamen, si semel tantum fuit negligens, tunc non removetur, nisi esse magnum delictum, Jacob. de Bellovitu pract. judiciar. rub. de fug. reorum num. 72.

107 Secunda Pœna est, quod Jūdex negligens amittit salarium correspondens tempori quo fuit negligens, & de officiali negligente in exactione tributorum, est tex. in l. Jūdices C. de ann. trib. lib. x., ubi Lucas de Penna, nam qui negligit, negligendus est, c. Quem pœnit. de Pœnit. d. 1., Penna in l. si diutius nu. 5. C. de numerariis lib. xii., Farinac. d. q. 111. n. 417., Paris de Synd. in Vers. negligentia c. 4. num. 5.

108 Tertia Pœna est, qui venit puniendus eadem pœna, quo ipse delinquens, qui propter Judicis negligentiam deliquit, l. i., & l. Christianorum C. de paganis, l. nulli heretico- rum in fin. C. ne Sanctum Baptisma iteretur, Paris de Synd. Vers. negligentia c. i. num. 10, Pen- na in l. si quis num. 17. C. de naufrag. lib. ii.

109 Quarta Pœna est, quod propter Judicis negligentiam post tempus à jure statutum, & post monitiones prærequisitas juxta superius notata, causa devolvatur ad Superiorē, ut latè supra discursum est, & de negligentia in communi, ubi quid requiratur ut Jurisdictio devolvat.

110 Quinta Pœna est, quod propter Judicis negligentiam Superior, potest causam sibi avocare, quod ostendit, Scaccia de Judiciis lib. i. c. 66. num. 12., & de appellat. q. 5. num. 280., & q. 17. ampliat. 16. nu. 55., ubi quod signatura non soleat avocare causas à Judicibus, nisi prius præfixo illi termino quatuor mensium, in quo causam expediat, alioquin avocatur.

111 Sexta Pœna est, quod Judex negligens tenetur damna parti, vel partibus resarcire, quæ passæ sunt ex ejus negligentia, unde si Jus partis periit in totum, tenetur ad totum, si periit in parte, tenetur ad partē, glos. in c. quoniam contra de prob., Bald in l. si quando C. de Testibus, Paris de Synd. Vers. ne- gligentia c. 3. num. 2., Sylvest. V. Judex. 1. nu. 17., Borel de compromiss. §. 4. glos. 6. num. 16. 17., & 24.

112 Ita pariter si Judex det tutorem minus idoneum, vel admittat fidejussorem in ju- ditio minus idoneum, ipse Judex tenetur in subsidium, idest excusis prius tutoribus, & fidejussoribus, l. Adversus nominatorem cū sequenti C. de magist. conven., evitabit tamē pœnam, si tutor, aut fidejussor erant idonei de tempore dationis, aut de tempore fi- niti officii, ne Judex redarguatur, l. in ma- gistratus C. eodem.

113 Septima Pœna, quod Judex negligens punire facientes monopolia puniatur pœna quinquaginta librarum aurei, l. Unica ad fi- nem C. de monopolii, Farinac fragment. crim. p. 2. littera M. num. 284.

114 Hic unum omittere non possum, nempe Judices, qui negligunt defendere humilio- res ab oppressionibus, & injuriis nobilium, graviter notantur, & damna humilioribus tenentur resarcire, ut est tex. expressus in l. illi-

*illicitas §. ne potentiores ff. de off. Praesid
sed utinam Judices non respicerent per
nas hominum, nam juditium non deb
claudicare, c. novit de jud., c. cum inter
except.*

115 Verum post Ovidium declamat, T
quell. de nobilitate c. 3. num. 20., quod cu
pauperibus clausa est, & Judices non vi
dicantes oppressum novissimis suppliciis su
di præcipitur, in Autb. ut differentes Ju
ces audire &c., ab Episcopis cogantur, e
ad fin.

¶ 16 Et si Judex inferior excusationem in p
ptu habeat , se non vindicare humiles
oppressionibus potentiorum , nimis in
lentium , tum quia non potest , tum q
graviora mala , sibi , & pauperibus per
mescit , juxta notata per Truleneb. ad L
catalog. lib. 7. c. 13. dub. 3. num. 7. , remediu
datum , in l. 2. ff. de off. Rectoris Provinti
ibi , (Si quis potentior existerit insolentior
Præsides vindicare non possunt , ad nos re
rant , ut provideatur publicæ disciplinæ ,
tenuioribus consulatur) deferant ergo Ju
ces causam ad supremum Principem ,
dirigant saltem consilio , quantum vale
præ oculis habentes , quod divinæ virtu
est , eripere inopem de manu fortiorum , & p
perem à diripientibus eum , Psal. 34. , alioq
timor Judicem non excusat , quia pot
debet officium non acceptare , quam ne
gere vindicare pauperem ab oppres
bus , Silvest. Vers. Judex 1. num. 17. in fi
& utinam nemo obliviscatur illud , Ec
siastici c. 7. , Noll quærere fieri Judex ,
valeas virtute irrumpere iniquitates , ne p
tè extimescas faciem potentis , & ponas sc
dalum in æquitate tua) ideo Sylvester V
culpa quæst. 4. post Panormit. notat , que
qui non quæsivit officium Judicis , sed t
tum sibi à Superiore impositum accep
vit , non tenetur de culpa levi , sed t
tum de dolo , & culpa lata , Valer. de
ferentiis utriusque fori Vers. damnum di
1. num. 7. Vers. Prædictam autem limita
nem .

¶ 17 Utrum verò Judex negligens faciat l
tem suam , absolute affirmant plures a
legati , per Farinac. quest. 111. num. 398.
sed melius distinguit , Paris de Synd. Ver
negligentia cap. 2. num. 3. Vers. Judex. , q
negligit , Farinac. supra num. 403. , & num
404. , Bossius infra citand. ; quod , vel ne

gligentia est dolosa , puta dolosè ex indu-
stria omisit , & neglexit causæ expeditio-
nem , ut uni parti obesset , alteri faveret ,
tunc faciat litem suam ; unde hoc casu te-
netur ad omnia , ac si ipse fuisset condem-
natus in propria causa , pro ut explicat ,
Petr. Barbosa in l. si filius familias num. 7. ff.
de jud. , & est satis bonus , tex. in c. i. §.
Judices de pace tenenda in usibus feudorum ;
Ubi quod qui justitiam facere neglexerunt ,
damnum omne injuriam passo resarcire co-
pelluntur , ut autem damnum omne resar-
ciatur , debebit Judex , & id , de quo est
lis , & expensas , & interesse reficere ,
quia in iis omnibus pars est injuriam passa
ex judicis negligentia , *Aned. de Synd. nu-*
83. , per tex. in l. si quis in conscribendo in fi-
ne ex l. ex maleficiis §. si Judex ff. de act. , &
obligat. , l. fin. ff. de var. , & extraord. cogn.
glos. in c. cum sit generale in Vers. Remissi de
foco compet. , Ludovic. de Montalto in repe-
bat sententiæ Pilati art. 6. num. 70. in vol. 12
tractatum ; si vero negligentia non est do-
losa , sed simplex , tunc aliter punitur , ne-
facit litem suam , Ludovic. Roman. in l. 4. §.
in eum ff. de damno infecto , & faciunt dicta
per Barbosam in l. si filius familias 15. num. 20
& seqq. ff. de judiciis , tunc autem solum te-
nebitur ad interesse , Bartol. in l. i. num. 6
c. quomodo , & quando Judex sententiam pro-
deb. , Alberic. in l. 4. §. in eum ff. de damno in-
fecto , eo quia dolus præsumptus in omit-
tendo mitius debet puniri , ac dolus in co-
mittendo , quam Bartol. sententiam abso-
lutè conatur sustinere , Petrus Barbos in a-
l. si filius familias num. 64. , & seqq. , ubi nu-
68. , quod tenebitur quidem parti damnū
resarcire per actiones in jure expressas , non
autem facit litem suam , Bartol. iterum in
l. fin. ad finem ff. de variis , & extraord. co-
gnit. , ac per hoc assignant differentiam in
ter malè judicantem , vel per dolum , ve-
per imperitiam , quod hic faciat litem suam
quia est dolus in committendo , & non ju-
dicantem ex negligentia , qui tantum ad
interesse teneatur , sicque dolus in omit-
tendo mitius puniatur , tamen Bossius in
de official. corrupt. sub num. 24. , arbitrio ju-
dicis desert , ubi quod Judex negligens te-
nebitur in quantum judici videtur æquum
& sic interdum ad omnem litis æstimatio-
nem , interdum ad merum interesse , &
interdum ad nihilum , licet ipse instat in